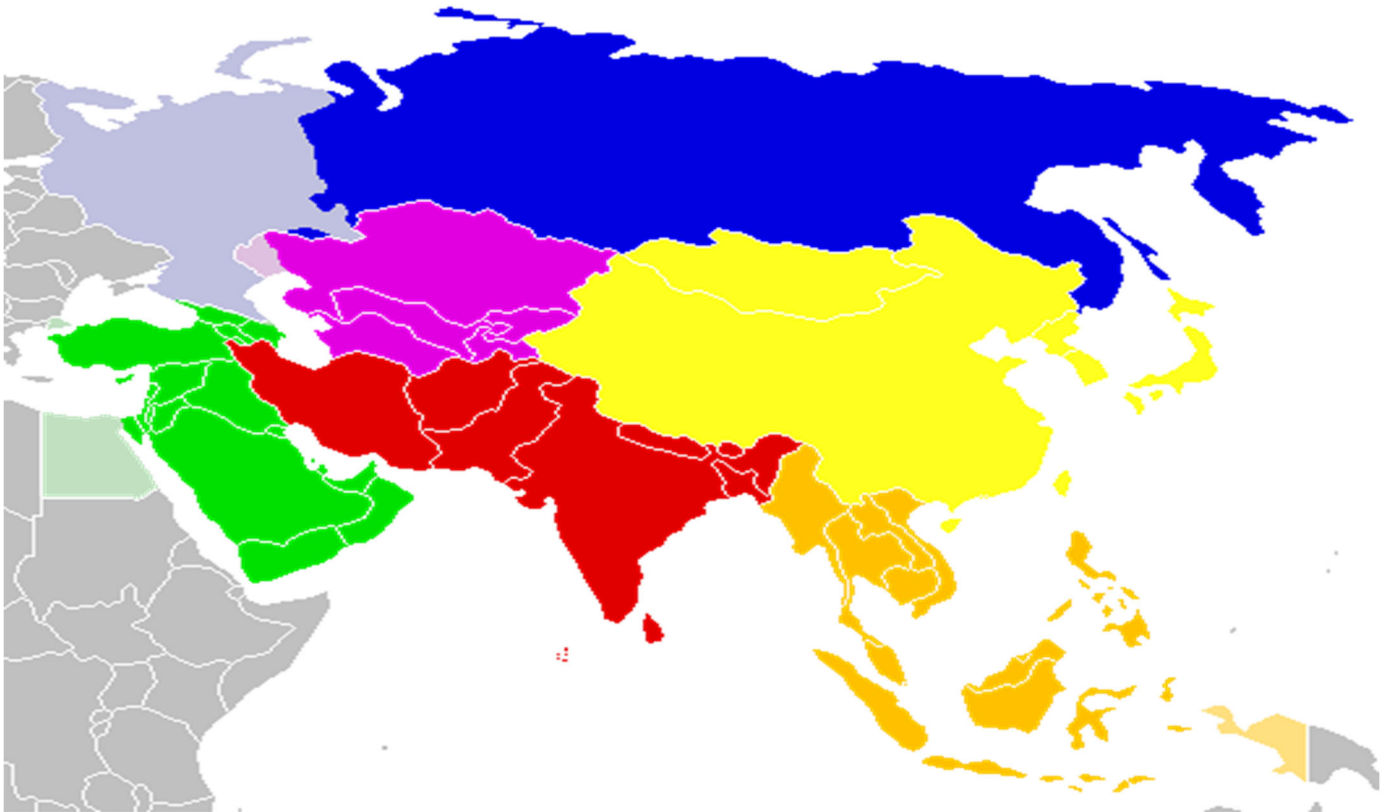


## Regiony Asie: Rozdělujeme do 6 regionů +1



**1** Jihozápadní Asie/Blízký východ /Malá Asie .. **Turecko, Irák, Irán, Saudská Arábie, Sýrie, Izrael, Kuvajt**, Libanon, Omán, Spojené arabské emiráty, Katar, Kypr, Bahrajn .../

**2** Střední Asie /5 bývalých států SSSR – **Kazachstán**, Turkmenistán, Uzbekistán, Kyrgyzstán, Tádžikistán/

**3** Severní Asie/Sibiř /**Rusko**, asijská část označována jako Sibiř/

**4** Východní Asie /**Čína, Mongolsko, Japonsko, S. a J. Korea...**/

**5** Jižní Asie /**Indie, Pákistán, Afganistán**, Nepál, Srí Lanka .../

**6** Jihovýchodní Asie /**Thajsko, Singapur, Malajsie**, Barma, Indonésie, Filipíny .../

Zakavkazsko /před Kaspickým mořem **Ázerbájdžán, Gruzie, Arménie**/

## ASIE CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY

- nejrozlehlejším světadílem 30 % souše světa;
- počtem obyvatel (přes 4 miliardy) také nejlidnatějším;
- Nachází se na V a S polokouli (tedy od rovníku nahoru),
- odlišnost kultury, rasy, historického vývoje, náboženství ....
- rozlišujeme 6 hlavních regionů +1;
- vysoká nadmořská výška /1000 m průměr/;
- nejvyšší hora světa Mount Everest ... 8 850 m
- východ Asie sopky, zemětřesení, součást ohnivého kruhu;
- rasy mongoloidní, europoidní a mix
- náboženství nejednotné ... Islám (arabský svět), Buddhismus, Hinduismus (Indie), Konfucianismus (Čína), Šintoismus (Japonsko), Judaismus (Izrael), Křesťanství (Rusko).
- kolébka kultur podél řek Eufrat, Tigris (Mezopotámie), Indus, Ganga (Starověká Indie), Jang-c-ťiang a Huang He (Čína).
- řeky 40% bezodtoké oblasti
- jazyky čínština, arabština, indické jazyky, japonština a ruština.
- mrtvé moře /Izrael/ - 400 m, velmi slané.
- pouště od Arabského poloostrova až po Gobi /Čína/.



Edmund Hillary, Tenzing Norgay 1953

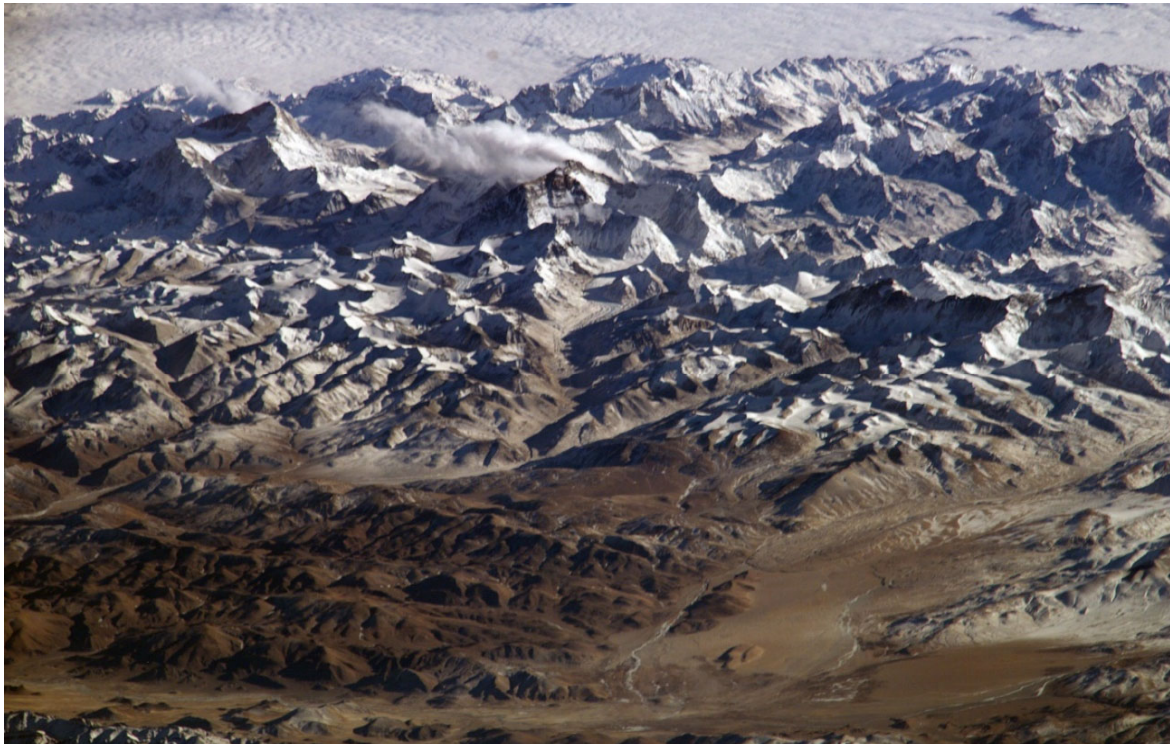
### Hranice .. nejsou úplně přesné, ale geograficky jsou to

**od ZÁPADU** - Uralské hor, dále Kaspické moře, Azovské moře, Krčský průliv, Černé moře, úžina Bospor /Istanbul/, Egejské moře, dole pak Suezský průplav /hranice mezi Afrikou a Asií/

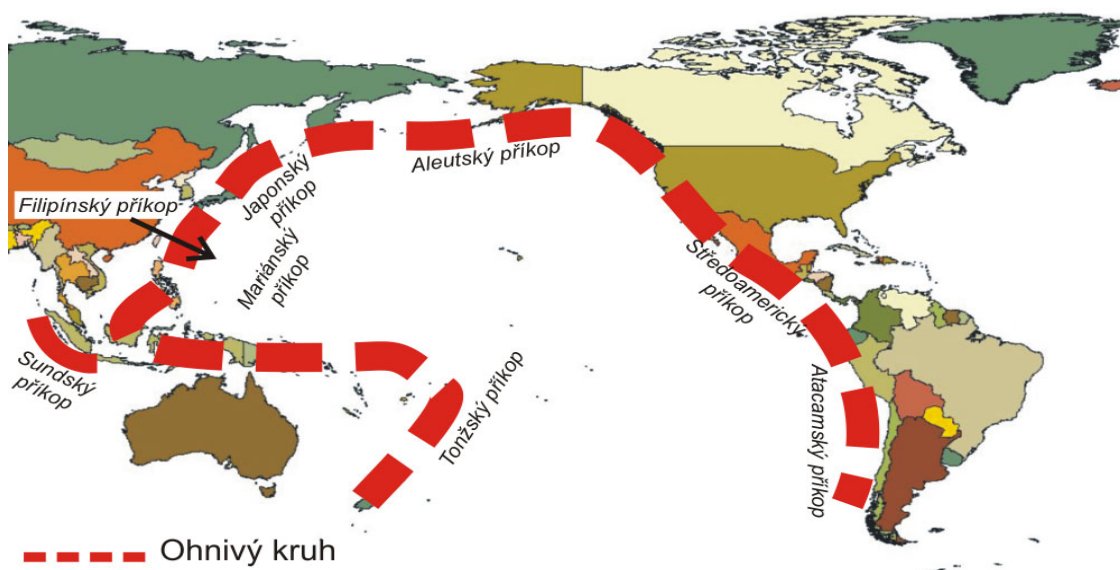
**VÝCHOD /mezi Asii a Amerikou/** - Beringův průliv /Dežněvův mys/, Čukotka – Aljaška

**JIH** – nejasná hranice mezi Austrálií a Oceánií (mnoho ostrovů), asi nejznámější je tzv. Wallaceova linie

**Vysoká (nejvyšší) průměrná nadmořská výška Asie (960 m),** díky vysokým pohořím ve vnitrozemí. Na světě je 14 hor nad 8 000 metrů a všechny jsou v Asii (**Pamír** – střecha světa, **Himalájské pohoří**) ... dále **Ural, Altaj, Kavkaz, Ťan-Šan**



Východní pobřeží Asie, je součástí tzv. **ohnivého kruhu**, styk litosférických desek vede k vyššímu výskytu sopečné činnosti a zemětřesení – Filipíny, Japonsko



**Nížiny**, které jsou v Asii najdeme:

na severu **Západosibiřská rovina /Rusko/**

na jihu **Mezopotámská nížina /Irák/** a **Indoganžská nížina /Indie/**

a na východě **Velká čínská nížina /Čína/**.

**Pouště:** Arabský poloostrov až k čínské poušti Gobi. Podél  
obratníku kozorožka.

**Obyvatelstvo .. nejlidnatější na světě, 4.5 miliardy.**

V horách a pouštích skoro nikdo, většina populace  
podél řek, na pobřeží, nejlidnatější **Čína** /přes 1.5  
miliardy/, **Indie** /přes miliardu/, Indonésie ... na velkém  
prostoru, hustota nejvyšší však v **Japonsku**.

**Rasy: europoidní, mongoloidní nebo smíšené**

**Obyvatel Saudské Arábie**  
**/europoidní/**



**Obyvatel Mongolska**  
**/mongoloidní/**



Obyvatel Číny  
/mongoloidní/



Obyvatel Indie  
/mongoloidní/



Obyvatel Japonska  
/mongoloidní/



Obyvatel Filipín /smíšené  
mongoloidní+europoidní/

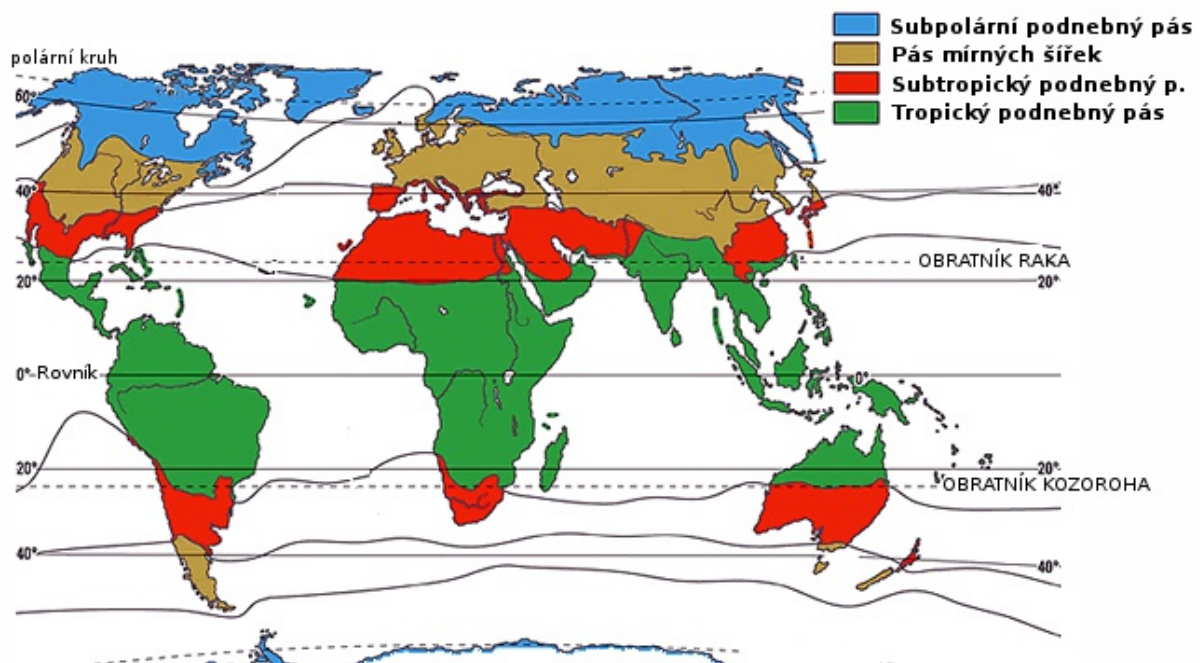


**Jazyky:** čínština, arabština,  
indické jazyky, japonština.

Asie je světadílem s velkou rozlohou, všemi typy podnebí, na jedné straně **pouště sucho /Arabský poloostrov/**, na druhé trvale zmrzlá půda **/Sibiř/**.

## Podnebí a podnebné pásy

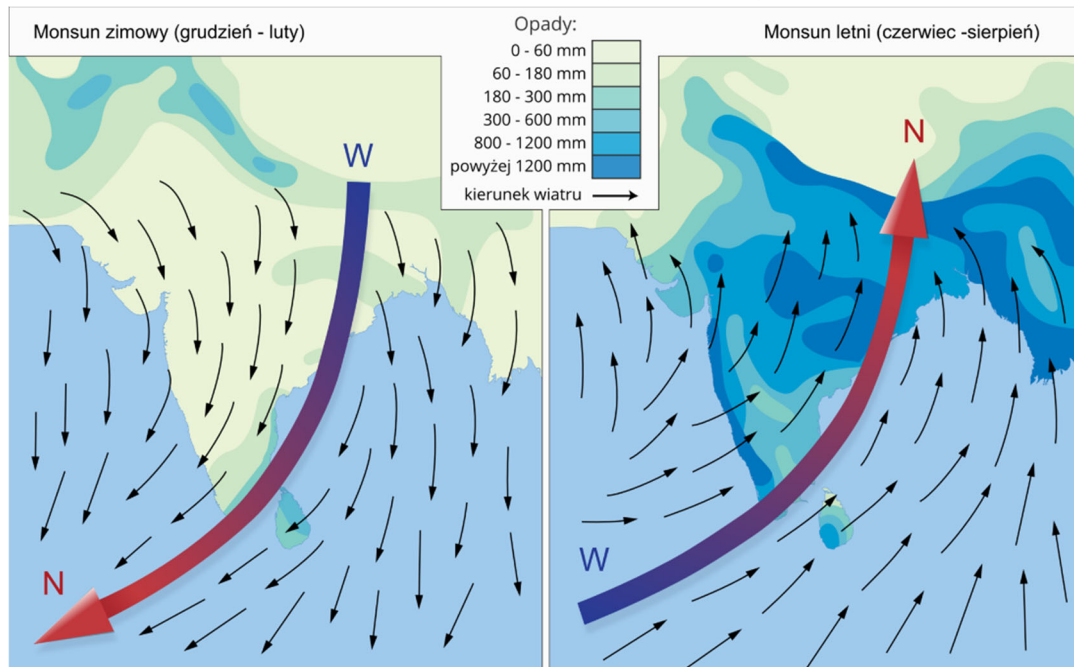
opakování .. polární a subpolární, mírné, subtropické a tropické ... navíc vysokohorské oblasti.



- 1. Polární a subpolární podnebí** – Sibiř. Teploty v zimě až -60°C. Zima 10 měsíců v roce. Typická je trvale zmrzlá půda – **permafrost**.
- 2. Mírné písmo**, asi 2/3 oblasti Asie, střídání zimy a léta. Rozlišujeme **suché vnitrozemské pásmo** typické pro Mongolsko a Kazachstán (-20 až +20), a východ Asie Čína a Japonsko pod vlivem vlhkosti od oceánu, teploty 0 – 28).
- 3. Subtropické podnebí** ... od Malé Asie, Indie až po Čínu. Opět odlišujeme suché pouště **Arabský poloostrov**, Pákistán, od vlhké a deštivé **Indie**. Monzuny /letní a zimní/.

#### 4. Tropické podnebí ... oblast rovníku, teplé, vlhké a značně proměnlivé počasí. Strádají se období sucha a dešťů.

Větry rozlišujeme **trvalé /pasáty/ a sezónní /monzuny/**. Ty přináší, eventuelně odnáší deště. **Rozdíl teplot, resp. tlaků.**



**Letní monzuny** – vítr z chladného oceánu, přináší deště. Někdy doprovázeno tropickými boufkami /**Tajfun – Asie, Cyklon - Indie, Tornádo - USA/**.



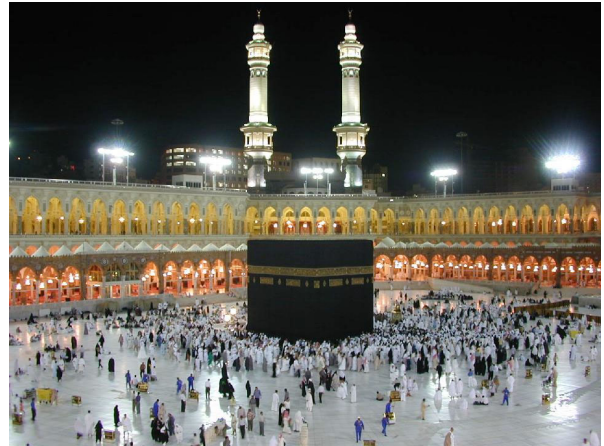
#### 5. Horské oblasti /Himálaj, Pamír, Kavkaz, Ťan-Šan/ chladno, trvalá sněhová pokrývka, zima.

## Náboženství v Asii: Islám, Judaismus, Buddhismus, Křesťanství, Konfucianismus, Hinduismus, Šintoismus

**V Asii vznikla většina světových náboženství.**

### Islám

- arabský svět,
- monoteistické náb.,  
učení proroka Mohameda (7.st.n.l.);
- **Bůh je Alláh,**  
odevzdání se Alláhu
- základní kniha je **Korán**;
- stoupenec Islámu je **muslim**;
- až 2 miliardy stoupenců /roste/.
- rozšířeno **blízký a střední východ, severní Afrika, část Rusko /Čečnja/.**

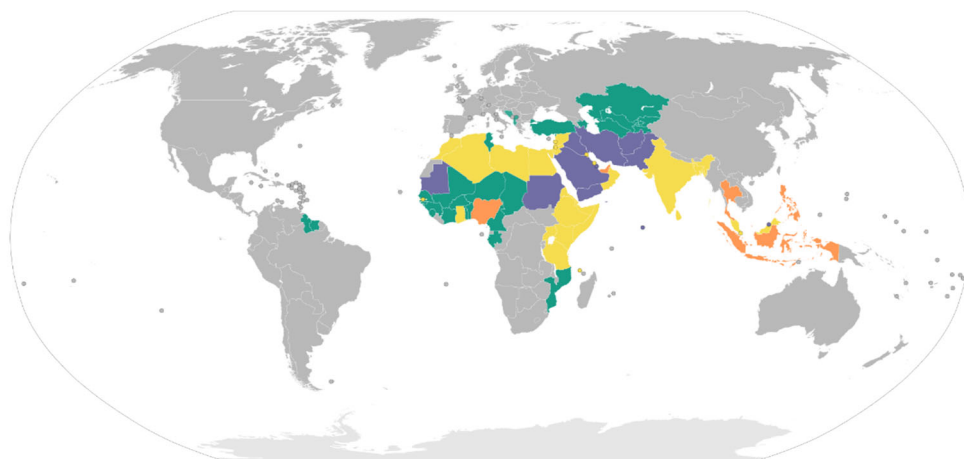


### Významné pojmy:

**Šarija** /islámské právo/ státy uplatňující Šariju uplatňují vztah člověka a Alláha a člověka a člověka a až poté sekundárně je vnímán právní systém.

**Džihád** /usilování o důležitou věc/ ... boj srdcem, jazykem, rukou, mečem 😊 NESPRÁVNĚ traktován pojem jako svatá válka.

**Sekulární stát** ... stát u něhož je vyloučen vliv církve, ale je zajištěna svoboda vyznání. Například v Evropě. V některých arabských zemích platí Šarija .. tedy církev zasahuje do ekonomiky, politiky ...







## Judaismus – dříve židovská víra



odlišujeme judaismus a židovství (kulturně-nábožensko-nacionálním souborem, zahrnujícím historii, jazyk ([hebrejšťina](#)), zemi (státní útvar), liturgii, filozofii, umění, soubor etických zásad, náboženských praktik apod.



- je základem křesťanství a islámu;
- **bůh Jahve**, kniha Tanach /Thora/ ... Starý zákon /převzato biblí/
- **stát Izrael** (na anektovaném území po válce);
- typický znak je **separatismus**, **vytváření diaspor ve velkých městech**

- židé přesvědčení o své vyvolenosti, židovství založeno na biologickém základě, odtud základ pro **rasistickou diskriminaci, Norimberské zákony, holokaust ...**
- **antisemitismus**, nepřátelství proti židům (Semité národy mluvící hebrejsky a příbuznými jazyky)

### Hinduismus

- polyteismus – více bohů;
- 3 hlavní bohové

### Brahmá, Višnu a Šiva

- posvátné zvíře kráva;
- spíše způsob života než náboženství
- Indie ...

### Buddhismus

- spíše filosofický směr;
- rovnováha člověka s přírodou;
- Indie, Čína ... ale také ve světě

### Konfucianismus

- tradiční Čínská víra
- důraz na lidský rozum
- mravné chování a úcta ke starším

### Křesťanství

- v Asii 3 druhy;
- Pravoslavné /Rusko/;
- Římsko-katolické /Filipíny a Východní Timur/
- Arménská Apoštolská církev

## Hospodářství, zemědělství a průmysl v Asii

- vyspělé státy /Japonsko/
- asijské tygři /J.Korea, Tchaj-wan, Hongkong, Singapur/
- Státy těžící ropu /Saudská Arábie, Kuvajt, Ázerbájdžán, Kazachstán/
- Čína a Indie
- Zaostalé státy /Afganistán, Bhútán, Nepál, Laos/

### Těžba ropy

- **Perský záliv** /Kuvajt, Saudská Arábie/
- **Kaspické moře** /Ázerbájdžán, Kazachstán/
- **Sibiř** /Rusko/

### Automobily: Japonsko

### Železná ruda

Čína, Indie, Rusko

### Elektronika

Japonsko, Korea, Čína, Hongkong, Singapur, Tchaj-wan

# Přírodní krajiny Asie

Asii prochází všechny druhy přírodních krajin – **biomů**.

**1. Severní oblasti Sibiře – polární oblast, tundra, s mechy a lišejníky.** Směrem na jih se začínají objevovat zakrslé jehličnany. Polární liška, medvědi, sobi.



**2. Tajga – směrem na jih,** navazuje na tundru, rozsáhlá oblasti jehličnatých lesů, **přechází ve smíšené až do mírného pásu.** Jako u nás zajíci, lišky, ale také vlci a medvědi.



**3. Střední Asie s nedostatkem srážek, Kazachstán, jsou převládající stepi – celiny** (antilopy, sajga tatarská), vlci, kočka stepní. Využití stepi pro zemědělství a pasterectví.

**4. Pásmo s nedostatkem srážek, s polopouštěmi a pouštěmi** (Gobi, Rub-al-Chálí, **Karakum**, Kyzylkum, Taklamakan). Na arabském poloostrově jsou pouště písčité, směrem do středu Asie kamenité a skalnaté. Ovce, kozy, plazi štíři. Místa s vodou, **oázy**.



**5. Savany – lemují tropické pralesy Indie a jihovýchodní Asie. Travnaté oblasti s nedostatkem vláhy ... kobra indická, slon indický.**

## Rozložení ve světě

- Nejznámější – oblasti Afriky, sever Austrálie, Přední a Zadní Indie, část Brazílie a střední Ameriky



Dostupné z Metodického portálu [www.rvp.cz](http://www.rvp.cz), ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

**6. Níže směrem k rovníku a k moři, místo tropických deštných pralesů. Hodně vláhy. Papoušci, opice, gorily, orangutani, tygr bengálský.**

**7. Vysokohorské oblasti ... postupně s nadmořskou výškou klesá teplota a druhová pestrost ... levhart sněžný, nosorožec indický, panda velká. Jak – chovaný pro maso, vlnu a mléko.**